

Правен анализ на общностите за възобновяема енергия и на възможностите за развитието им в България

Автор: Рая Манева

GREENPEACE

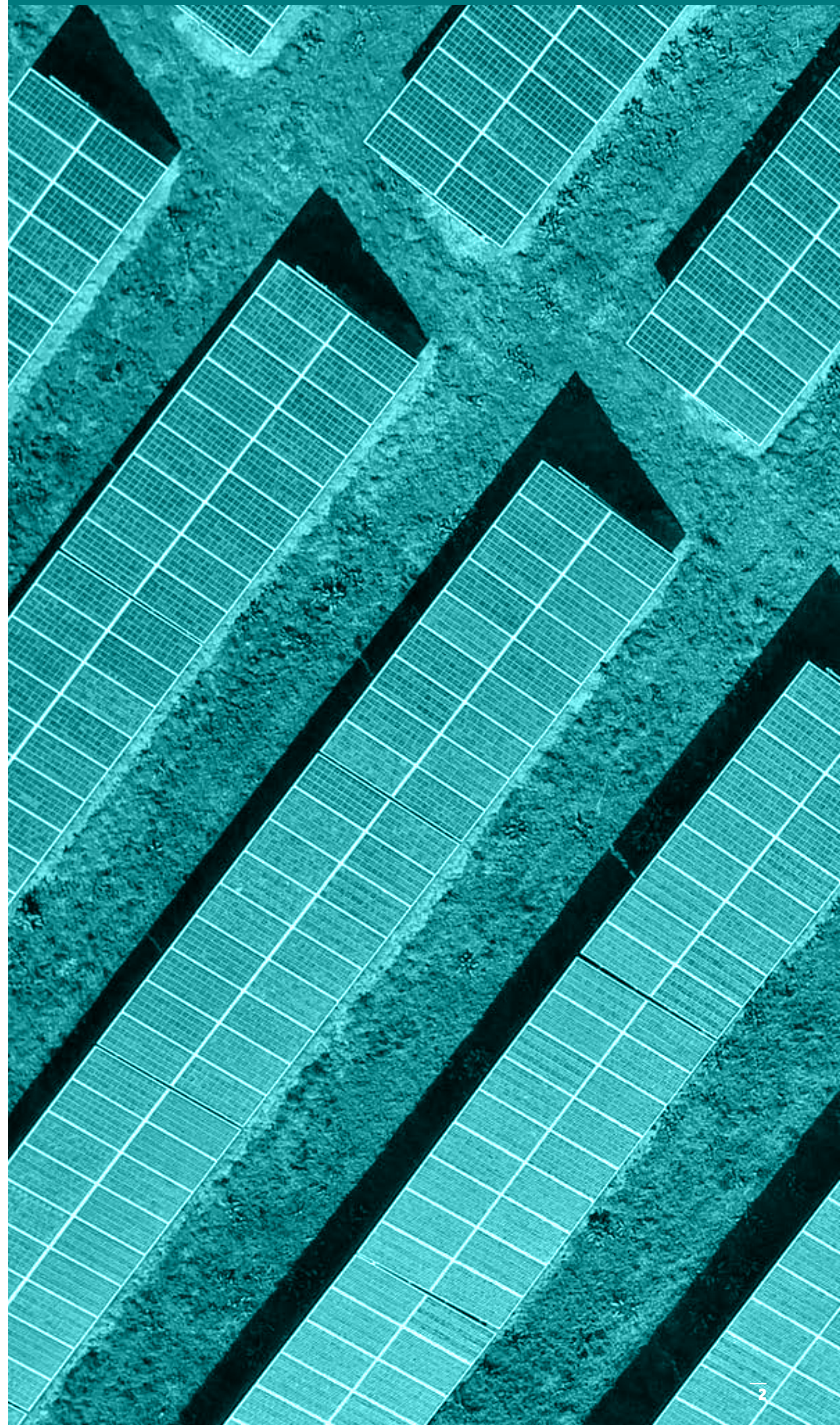

1.

Обхват

Настоящият Правен анализ е изготвен с цел запознаване с възможностите за създаване на общности за възобновяема енергия в България с оглед на съществуващата правна рамка в страната и бъдещото ѝ развитие в съответствие с европейското законодателство.

Навсякъде в текста по-долу, където се споменава „общности за възобновяема енергия“, се имат предвид енергийни общности по смисъла на Директивата за възобновяема енергия. На местата, на които се реферира към „енергийни общности“, се имат предвид общо общности за възобновяема енергия и граждански енергийни общности по смисъла на Директивата за вътрешния пазар на електроенергия.

2.

Приложимо Законодателство

- 2.1.** Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (**Директива за възобновяема енергия**).
- 2.2.** Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (**Директива за вътрешния пазар на електроенергия**).
- 2.3.** Закон за енергията от възобновяеми източници, обн. в ДВ, бр. 35 от 03.05.2011 г., с последващите му изменения и допълнения (**ЗЕВИ**).
- 2.4.** Закон за енергетиката, обн. в ДВ, бр. 107 от 09.12.2003 г., с последващите му изменения и допълнения (**Закон за енергетиката**).
- 2.5.** Закон за опазване на околната среда, обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., с последващите му изменения и допълнения (ЗООС).
- 2.6.** Закон за устройство на територията, обн. в ДВ, бр. 1 от 02.01.2001г., с последващите му изменения и допълнения (**Закон за устройство на територията**).
- 2.7.** Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, обн. в ДВ, бр. 25 от 24.03.2017 г., с последващите ѝ изменения и допълнения (**Наредба за регулиране на цените**).
- 2.8.** Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи, обн. в ДВ, бр. 31 от 04.04.2014 г., с последващите ѝ изменения и допълнения (**Наредба за присъединяването**).
- 2.9.** Наредба № РД-16-1117 от 14.10.2011 г. за условията и реда за издаване, прехвърляне, отмяна и признаване на гаранциите за произход на енергията от възобновяеми източници, обн. в ДВ, бр. 84 от 28.10.2011 г., с последващите ѝ изменения и допълнения (**Наредба за гаранциите за произход**).

Анализ на българското законодателство

3.1. Общи положения.

3.1.1. В сега действащото законодателство липсват разпоредби относно създаването и функционирането на енергийни общности. Въпреки това Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021–2030¹ насърчава популяризирането на местните енергийни общности и активното им участие в енергийния пазар, като предписва предприемането на законодателни мерки.

3.1.2. По-долу сме разгледали действащата правна рамка, приложима към енергийни обекти за производство на възобновяема енергия, като **законодателството не ограничава възможността такива проекти да бъдат създавани от граждани.**

3.1.3. Пазарът на електроенергия в България, вследствие на неговата либерализация, в момента се състои от два сегмента – сегмент с регулирани цени и сегмент със свободно договорени цени, или т.нар. свободен пазар. Енергията, която не се изкупува задължително по регулирани цени, може да бъде продавана на свободния пазар.

3.1.4. На **свободния пазар** сделките се сключват между производителите, търговците на енергия и потребителите. Клиентите могат свободно да сменят своя доставчик на електроенергия. Независимо от доставчика на електроенергия, операторът на мрежата остава същият. Потребителите продължават да заплащат цени за пренос и достъп до мрежата, към която са присъединени (преносна или разпределителна). Цените се определят от [Комисията за енергийно и водно регулиране \(КЕВР\)](#)

и не са предмет на преговори. Енергията за свободния пазар се закупува от търговците и крайните индустриални потребители по свободно договорени цени или от платформите на [Българската независима енергийна борса](#). С измененията в Закона за енергетиката от май 2019 г. всички производители на енергия от възобновяеми енергийни източници с инсталирана мощност, по-голяма или равна на 1 MW, трябва задължително да предлагат електроенергията си на борсата. Производителите могат да продават електрическата енергия на борсата самостоятелно или чрез координатор на балансираща група.

3.1.5. Всички участници на свободния пазар са подложени на балансиране, което представлява компенсацията за разликата между консумираната и произведената енергия и количествата енергия, съгласно предвиденото прогнозно количество на доставка по договорите. Производителите на възобновяема енергия участват в комбинирани балансиращи групи.

3.1.6. В **регулирания сегмент** цените на електроенергията се определят от КЕВР, а потребителите се обслужват от крайните снабдители (дъщерни дружества на електроразпределителните компании), разпределени на териториален принцип. В синхрон с продължаващата либерализация на електроенергийния пазар, на 26.06.2020 г. бяха приети промени в Закона за енергетиката, съгласно които след 01.10.2020 г. единствено битовите потребители ще продължават да бъдат обслужвани от крайните снабдители, при условие че не са избрали друг доставчик. Всички небитови (стопански) клиенти след 01.10.2020 г. ще купуват електроенергия на свободния пазар.

3.1.7. Съгласно чл. 6, т. 1 от ЗЕВИ, КЕВР определя преференциални цени за изкупуването на електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена от енергийни обекти с обща инсталирана мощност, по-малка от 1 MW, с цел насърчаване производството на електрическа енергия от възобновяеми източници. Това се отнася само за произведената електрическа енергия от обекти с обща инсталирана мощност, по-малка от 1 MW, които са били заявени за присъединяване преди датата на доклада на министъра на енергетиката, в който е отчетено, че общата национална цел за 16% общ дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия е постигната (27.12.2013 г.).

3.1.8. Преференциални цени за нови обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ се предоставят само на обекти с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии.

3.1.9. Електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена от обекти с мощност над 1 MW, за които са били определени преференциални цени, вече се подпомагат с премии (виж т. 3.8 По-долу).

¹ https://www.me.government.bg/files/useruploads/files/national_energy_and_climate_plan_bulgaria_clear_22.02.20.pdf

3.1.10. Инвестиционните намерения за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници се предхождат **от оценка за наличния и прогнозния потенциал на ресурса на съответния вид енергия от възобновяем източник**, който се предвижда да бъде използван в процеса на производство на енергия в бъдещия енергиен обект. Подобна оценка не се прави за:

(а) изграждане и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 kW включително върху покривни и фасадни конструкции на сгради и върху недвижими имоти към тях в границите на урбанизиран територии;

(б) изграждане и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници върху покривни и фасадни конструкции на сгради за производствени и складови дейности и върху недвижими имоти към такива сгради в производствени зони с обща инсталирана мощност до 1 MW включително;

(в) изграждане и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти или монтиране и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници.

3.1.11. При изграждане на нови или при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуващи сгради се въвеждат в експлоатация инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно. В тези случаи най-малко 15 на сто от общото количество топлинна енергия и енергия за охлаждане, необходима на сградата, трябва да бъде произведена от възобновяеми източници чрез въвеждане на:

(а) централизирано отопление, използващо биомаса или геотермална енергия;

(б) индивидуални съоръжения за изгаряне на биомаса с ефективност на преобразуването най-малко 85 на сто при жилищни и търговски сгради и 70 на сто при промишлени сгради;

(в) слънчеви топлинни инсталации;

(г) термопомпи и повърхностни геотермални системи.

Съгласно ЗЕВИ, органите на местното самоуправление трябва да предприемат мерки, за да гарантират, че новите и реконструирани сгради ще изпълняват ролята на образец за насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници.

ЗЕВИ предлага и начина, чрез който това може да бъде постигнато, а именно „чрез спазване на стандартите за жилищни сгради с нулево потребление на енергия или посредством осигуряване използването на покривите на такива сгради или сгради със смесено предназначение, включително за обществено обслужване, от трети лица за инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници“². За съжаление обаче, това не е задължително предписание на ЗЕВИ и няма санкции или контрол за спазването му.

3.2. Административни процедури.

3.2.1. Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС.

Едновременно с инвестиционното проучване в регламентиран обхват, пълнота и подробност, съответният възложител трябва да уведоми компетентните органи по околна среда за своето инвестиционно намерение с искане за уточняване на приложимите процедури по реда на глава шеста от ЗООС. Промислените инсталации за производство на електроенергия попадат в обхвата на Приложение 2 от ЗООС и поради това подлежат на преценка на необходимостта от извършване на ОВОС. В случай че инвестиционното предложение се намира в защитена зона, е необходимо да се извърши и оценка за съвместимост по реда на Закона за биологичното разнообразие.

3.2.2. Одобряване на ПУП.

3.2.3. Одобряването на ПУП е необходимо условие за последващите стъпки в процеса на изпълнение на инвестиционното намерение и служи за одобряване на инвестиционните проекти, въз основа на които се издава разрешение за строеж.

3.2.4. Разрешение за строеж.

3.2.5. Съгласно Наредбата за присъединяването, договорът за присъединяване на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници се сключва след одобряването на инвестиционния проект и издаване на разрешение за строеж за изграждане или преустройство на присъединявания обект, когато издаването им е задължително съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията.

3.2.6. Законът за устройство на територията предвижда издаването на разрешение за строеж дори и за покривни фотоволтаични инсталации.

Единственото облекчение в тази връзка е, че не се изисква одобряване на инвестиционни проекти за издаване на разрешение за строеж за монтаж на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително към съществуващите сгради

² Чл. 11, ал. 2 от ЗЕВИ.

в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти.

3.2.7. Органите на [Дирекцията за национален строителен контрол \(ДНСК\)](#) проверяват служебно съответствието на издадените разрешения за строеж и одобрените инвестиционни проекти, когато такива се изискват, с предвижданията на действащия подробен устройствен план.

3.2.8. Разрешение за ползване.

3.2.9. Съгласно Закона за устройство на територията, енергийните обекти за производство на електрическа енергия, в т.ч. и от възобновяеми източници, се въвеждат в експлоатация въз основа на разрешение за ползване, издадено от органите на ДНСК. Условие за издаване на разрешение за ползване е изпълнението на строежа в съответствие с изискванията на влезли в сила административни актове. Също така преди издаването на разрешението за ползване се провеждат 72-часови проби на отделните съоръжения и подобекти на електрическата централа.

3.2.10. Съгласно Закона за устройство на територията строежите от шеста категория не подлежат на въвеждане в експлоатация. Шеста категория са инсталациите за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти.

3.3. Присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на енергийни обекти, ползващи преференциална цена.

3.3.1. Присъединяване при наличие на свободни мощности.

3.3.2. КЕВР одобрява ежегодно до 30 юни и публикува на интернет страницата си предвижданията за едногодишен период, считано от 1 юли, електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение.

3.3.3. Лицата, които желаят да изградят енергиен обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, подават до оператора на съответната електрическа мрежа заявления за присъединяване в посочени от тях райони, които са одобрени от КЕВР. Заявленията се подават до приключване на едногодишния период, в който КЕВР е определил предвидените мощности за присъединяване.

3.3.4. Операторът на съответната електрическа мрежа разглежда заявленията по реда на постъпването им и с мотивирано становище

се произнася по допустимостта на всяко заявление в срок 14 дни от постъпването му. В случай че заявлението е определено като допустимо, операторът на съответната електрическа мрежа извършва проучване и издава становище за условията и начина за присъединяване.

3.3.5. След изчерпване на одобрените електрически мощности за съответния район операторът на електрическата мрежа връща подадените и неразгледани заявления, което се смята за мотивиран отказ за присъединяване.

3.3.6. При подаване на заявленията за присъединяване, в полза на оператора на съответната електрическа мрежа се внася гаранция за участие в процедурата в размер 5000 лв. на мегават (MW) заявена мощност за присъединяване. Гаранцията за участие се освобождава в срок до 7 дни от издаване на становището за присъединяване и се връща на заявителите, чиито заявления са определени за недопустими, и на заявителите, чиито заявления не са разгледани и са върнати поради изчерпване на мощностите. Гаранцията за участие в случаите на одобрено заявление за присъединяване остава в полза на оператора на съответната електрическа мрежа като част от аванса за присъединяване.

3.3.7. Операторът на съответната електрическа мрежа има право да задържи гаранцията за участие, когато заявителят:

(а) оттегли заявлението си преди изтичането на срока за произнасяне от оператора с мотивирано становище или след издаване на положително становище; **(б)** не подаде искане за изготвяне на предварителен договор в 6-месечен срок след издаването на положително становище; или **(в)** откаже да сключи предварителен договор по причина, за която производителят отговаря.

3.3.8. В срок до 6 месеца от получаване на становището за присъединяване инвеститорът трябва да подаде искането за изготвяне на предварителен договор за присъединяване пред съответния оператор на електрическа мрежа.

3.4. Присъединяване на малки енергийни обекти и обекти, използващи биомаса.

3.4.1. Следните енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници се присъединяват към мрежата, независимо дали има останали свободни мощности за съответния период:

(а) с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизираните територии;

(б) с обща инсталирана мощност до 200 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на сгради за производствени и

складови дейности, присъединени към електропреносната или електроразпределителната мрежа в урбанизираните територии;

(в) с комбиниран цикъл и индиректно използване на биомаса, които се предвижда да бъдат изградени в урбанизираните територии, селскостопански обекти или производствени зони и които са с инсталирана електрическа мощност до:

(i) 1,5 MW и използват биомаса, от чието общо тегло животинският тор е не по-малко от 60 на сто;

(ii) 500 kW и използват биомаса от растителни отпадъци от собствено земеделско производство;

(г) с инсталирана електрическа мощност до 1,5 MW включително, за производство на енергия от водноелектроцентрали.

3.4.2. За обектите по т. **(а)** по-горе условията за присъединяване се определят в становище, което се издава в срок до 30 дни от постъпване на искането, без да се сключва предварителен договор за присъединяване. Договор за присъединяване се сключва при условията, определени в становището и при издадено разрешение за строеж.

3.5. Присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на енергийни обекти без преференциална цена.

3.5.1. Всеки производител на електрическа енергия от възобновяеми източници може да бъде присъединен към мрежата без наличие на свободни мощности, когато при подаване на искане за присъединяване декларира, че няма да ползва преференциална цена за изкупуване на електроенергията, а ще продава на свободния пазар и/или ще използва енергията за собствени нужди.

В тези случаи се подават искания за проучване на условията и начина на присъединяване пред съответния оператор на електрическа мрежа.

3.6. Договори за присъединяване, договори за достъп.

3.6.1. При сключване на предварителен договор за присъединяване производителят на електрическа енергия от възобновяеми източници дължи на съответното разпределително предприятие, което го присъединява, авансово плащане в размер на 25 000 лв. за всеки мегават (MW) инсталирана мощност на бъдещия енергиен обект, когато инсталираната мощност е до 5 MW включително. Договорът за присъединяване регламентира плащането на оставащата част от определената в него цена за присъединяване в случаите, когато тази цена е по-висока от стойността на авансовото плащане.

3.6.2. Енергийни обекти с мощност над 5 MW не са предмет на настоящия анализ, тъй като е необходима и лицензия за производство на енергия и трудно биха се включили в концепцията за енергийни общности.

3.6.3. Авансът е част от цената за присъединяване и остава в полза

на енергийното предприятие – собственик на разпределителната електрическа мрежа, в случаите, когато енергийният обект на производителя на електрическа енергия от възобновяеми източници не бъде изграден в сроковете, определени в договора за присъединяване, когато неизпълнението е по причина, за която производителят отговаря.

3.6.4. Предварителният договор за присъединяване е със срок, не по-дълъг от една година, като преди изтичането на този срок производителят подава писмено искане за сключване на договор за присъединяване.

3.6.5. Договорът за присъединяване е със срок, не по-дълъг от срока за въвеждане в експлоатация на обекта на производителя и съоръженията за присъединяването му, но не повече от три години, когато е предвидено въвеждането в експлоатация да се извърши на един етап. При поетапно въвеждане в експлоатация срокът за въвеждане в експлоатация на първия етап е не повече от три години от сключването на договора.

3.6.6. Производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници, чиито енергийни обекти са с обща инсталирана мощност над 30 kW, сключват договор за достъп с оператора на разпределителната мрежа при общи условия, одобрени от КЕВР и обявени на интернет страницата на оператора на съответната разпределителна мрежа преди сключване на договора за изкупуване на електрическата енергия.

3.6.7. Производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници, чиито енергийни обекти са с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, използват разпределителните мрежи, към които са присъединени, при общи условия, одобрени от КЕВР и обявени на интернет страницата на оператора на съответната разпределителна мрежа.

3.7. Преференциални цени, премии, гаранции за произход на енергията.

3.7.1. Общественият доставчик и крайните снабдители изкупуват електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена от обекти с обща инсталирана мощност, по-малка от 1 MW, по определената от КЕВР преференциална цена, действаща към датата на въвеждане в експлоатация по смисъла на Закона за устройство на територията на енергийния обект за производство на електрическа енергия, а за обектите с обща инсталирана мощност до 30 kW – към датата на заявлението за извършено монтиране на инсталация за производство на електрическа енергия, подадено до разпределителното предприятие.

3.7.2. За обектите, произвеждащи електрическа енергия от геотермална и слънчева енергия и от биомаса, електрическата енергия се изкупува въз основа на сключени дългосрочни договори за изкупуване за срок от двадесет години. Цената на електрическата енергия от възобновяеми източници не се изменя за срока на договора за изкупуване.

3.7.3. Общественият доставчик, съответно крайните снабдители изкупуват произведената електрическа енергия от възобновяеми източници по

преференциална цена за количествата електрическа енергия до размера на нетното специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциални цени в съответните решения на КЕВР, и по цена за излишък на балансиращия пазар за количествата, надхвърлящи нетното специфично производство.

3.7.4. Горницата над нетното специфично производство може да се продава на балансиращия пазар на електроенергия на свободно договорени цени или да се използва от производителя за снабдяване на негови клонове, предприятия и обекти. „Нетно специфично производство на електрическа енергия“ е определено като средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност съгласно решението на КЕВР за определяне на преференциални цени след приспадане на собствените нужди.

3.7.5. За продажба на свободния пазар производителите на енергия следва да сключат договор с лицензиран търговец на електрическа енергия.

3.7.6. Изкупуването на енергия по преференциални цени не се прилага за обектите, които са декларирали, че няма да се ползват от преференциите, защото са изчерпали наличните мощности, и обектите, произвеждащи енергия за собствени нужди. Въпреки това, в случай че обектите, произвеждащи за собствени нужди, произведат количество електрическа енергия, което не е използвано за собствено потребление, това количество се изкупува от съответния краен снабдител по цена, определена от КЕВР.

3.8. Премии.

3.8.1. Производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с обект с обща инсталирана мощност 1 MW и над 1 MW могат да продават цялата или част от произведената от тях електрическа енергия чрез координатор на балансираща група на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

3.8.2. Промените в Закона за енергетиката от май 2018 г. промениха схемата за насърчаване на производителите, продаващи възобновяема енергия на преференциални цени. Действащите дотогава договори за изкупуване на енергия са прекратени и са заменени от договори за компенсирани с премии. След промените централи на възобновяеми енергийни източници с обща инсталирана мощност 1 MW и над 1 MW, които имаха сключени дългосрочни договори за изкупуване по преференциални цени, продават произведената енергия на организирания борсов пазар на електрическа енергия.

3.8.3. За произведените от посочените централи количества електрическа енергия до размера на определеното им нетно специфично производство, въз основа на което е определена преференциалната им

цена, се изплаща премия от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) въз основа на сключен договор за компенсирани с премия между ФСЕС и съответния производител на електрическа енергия от възобновяеми източници. Премията се предоставя до изтичане на срока по съответния договор за изкупуване по преференциална цена. Размерът на премията се определя ежегодно от КЕВР в срок до 30 юни като разлика между определената преференциална цена и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници, в зависимост от първичния енергиен източник. Наредбата за регулиране на цените определя начина за изчисляване на премиите и въвежда методика за определяне на прогнозната пазарна цена по групи производители. ФСЕС изплаща премии само за количествата електрическа енергия, за които са му прехвърлени гаранции за произход.

3.8.4. Не се предвижда изплащане на премии за нови централи за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници.

3.9. Гаранции за произход на енергията от възобновяеми източници.

3.9.1. Наредбата за гаранциите за произход определя гаранцията за произход като електронен документ, който служи като доказателство пред краен потребител (купувач за собствено ползване), че определен дял или количество от доставената му енергия е произведено от възобновяеми източници. Гаранцията за произход на електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници, служи и за определяне на количеството енергия, което общественият доставчик, съответно крайните снабдители изкупуват по определена от КЕВР преференциална цена. За изкупената електрическа енергия по преференциални цени производителите заявяват издаване на гаранции за произход и ги прехвърлят на обществения доставчик, съответно на крайния снабдител.

3.9.2. Гаранция за произход се издава на производител за произведено стандартно количество енергия от 1 MWh, важи за срок 12 месеца от производството на съответната единица енергия и съдържа най-малко следната информация: възобновяемия източник, използван за производство на енергията; началната и крайната дата на производство на енергията от възобновяеми източници; вид на произведената енергия; наименование, местоположение, вид и обща инсталирана мощност на енергийния обект, където енергията е била произведена; използвани схеми за подпомагане; дата на въвеждане на енергийния обект в експлоатация; дата и място на издаване; уникален идентификационен номер. Гаранциите за произход на енергията се издават от [Агенцията за устойчиво енергийно развитие \(АУЕР\)](#). Агенцията създава и поддържа [електронен регистър на гаранциите за произход](#), данни от който публикува на своята страница в интернет.

4.

Анализ на европейското законодателство и приложението в европейските страни

Директивата за възобновяема енергия поставя като колективна цел на държавите членки постигането през 2030 г. на поне 32-процентен дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в ЕС.

4.1. В съответствие с тази цел, Директивата за възобновяема енергия за пръв път регулира потреблението на собствена електрическа енергия, като задава правната рамка, позволяваща на потребителите да вземат участие в енергийния преход с правото да произвеждат собствена възобновяема енергия.

4.2. Директивата за възобновяема енергия регулира и признава различни начини, по които гражданите могат да участват в производството на възобновяема енергия:

(а) Индивидуално: граждани, семейства и МСП (малки и средни предприятия) могат да инсталират своя собствена система за възобновяема енергия на покриви и сгради.

(б) С етажната собственост: Директивата признава, че за над 40% от европейците, живеещи в жилищни блокове, съвместната

им инициатива за инсталиране на системи за възобновяема енергия може да бъде най-добрият начин да се възползват от възобновяемата енергия.

(в) Чрез енергийни общности: хората, местните власти и МСП могат да се обособят като юридическо лице, за да си сътрудничат в производството на възобновяема енергия. Чрез енергийна общност гражданите вече могат да генерират приходи, за да предоставят услуги или да задоволяват местни нужди.

(г) Агрегатори: участници на пазара, които обединяват по-малки независими производители, като подпомагат оптимизирането на използването от тях инсталации и съветват основно консумирането, продаването или съхраняването на генерираната електроенергия.

(д) Търговия между равнопоставени партньори: тази система позволява на потребителите да търгуват с възобновяема енергия помежду си без посредници, което води до по-изгодни цени и по-бърза възвръщаемост.

4.3. Общност за възобновяема енергия.

4.3.1. Директивата за възобновяема енергия за пръв път въвежда понятието „общност за възобновяема енергия“. Въпреки че енергийните общности принципно не са нов феномен, с формалното им признаване чрез новото европейско законодателство е вероятно да станат по-разпространени и по-разнообразни.

4.3.2. Според Директивата за възобновяема енергия общността за възобновяема енергия е юридическо лице, което съгласно приложимото национално право се основава на открито и доброволно участие, което е независимо от своите акционери или членове, но същевременно е ефективно контролирано от тях. Акционерите или членовете му са физически лица, малки и средни предприятия или местни органи, включително общини, които са разположени в близост до проектите за възобновяема енергия, притежавани и разработвани от съответната общност. Основната цел на общността за възобновяема енергия е да осигурява не толкова финансови, колкото екологични, икономически или социални ползи на своите членове или на районите, в които оперира.

4.3.3. Общността за възобновяема енергия може да бъде създадена под различна правна форма. В момента най-разпространената форма на общности за възобновяема енергия е енергийният кооператив. Той се среща най-често в страни, в които възобновяемата енергия и общностната енергетика са сравнително напреднали, като целта му е не да се увеличат приходите, а по-скоро да се реинвестира в общността и предоставянето на услуги на членовете³. Друга често срещана форма е капиталово дружество (дружество с ограничена отговорност или акционерно дружество). Тази форма позволява разпределяне на контрола съгласно процентното участие на

³ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf

съдружника/акционера. Общности от възобновяема енергия могат да бъдат учредени като неправителствени организации или под формата на публично-частно партньорство.

4.3.4. Чрез регулирането на възможността за създаване на общности за възобновяема енергия държавите членки имат за цел да гарантират, че крайните потребители и в частност битовите потребители имат право да произвеждат, потребяват, съхраняват и продават енергия от възобновяеми източници; да споделят произведената от общността възобновяема енергия; да имат достъп по недискриминационен начин до всички подходящи пазари на енергия. Децентрализацията в производството намалява риска от технически проблеми в мрежата и минимизира загубите от преноса на енергия.

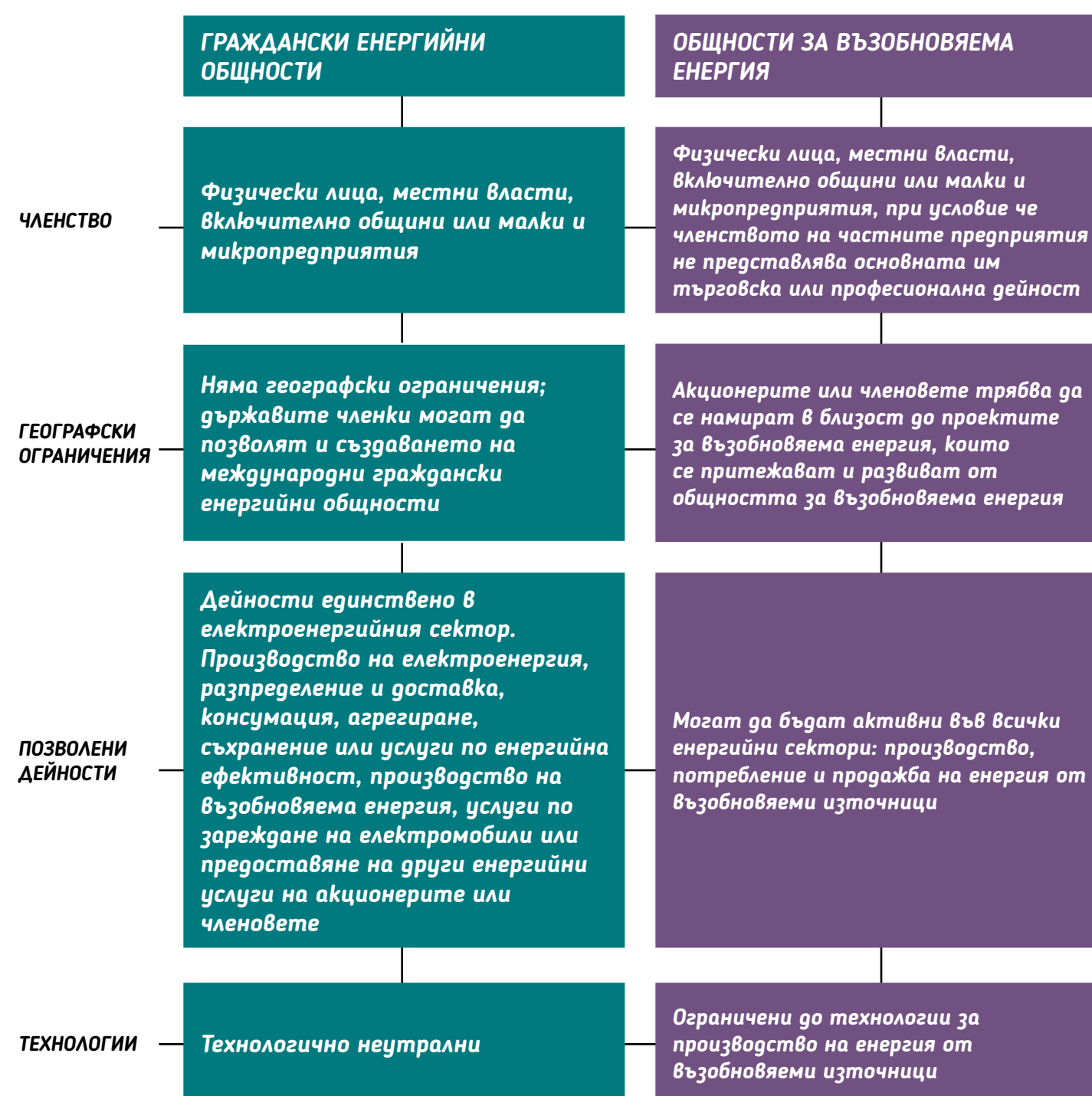
4.3.5. Съгласно едно скорошно проучване⁴ основните характеристики на общностите за възобновяема енергия са три. **НА ПЪРВО МЯСТО**, това е самостоятелното снабдяване с енергия и възможността за генериране на допълнителни приходи след първоначална инвестиция. Това позволява техните членове (които в някои случаи са членове на маргинализирани социални групи) да засилят икономическата си самостоятелност спрямо правителството и енергийните доставчици. Освен това организацията в енергийна общност със съвместни икономически ресурси засилва позицията си на пазара и икономическата си мощ, като по този начин отслабва усещането за безсилие спрямо големите енергийни компании. **ВТОРО**, енергийните общности могат да пресъздадат групова идентичност и общности. Като се придържат към определени групови норми и активно се включват в бизнеса в общността (съвместно инвестиране в инсталации, участие в събрания на членове, набиране на нови членове и др.), членовете се възползват не само от защитата на съвместните ресурси, но и от развитието на доверие и социално сближаване. **ТРЕТО**, вътрешните процедури на общностите за възобновяема енергия обичайно са силно демократични и понякога развиват нови форми на участие. Това е важно, защото предоставя на членовете на общността пример за предизвикателствата и ползите от демократичните процедури и практическа реализация на демокрацията.

4.3.6. Директивата за вътрешния пазар на електроенергия също признава енергийните общности, като дефинира понятието „гражданска енергийна общност“. Това е правен субект, основан на доброволно и открито участие, реално контролиран от членове или акционери, които са физически лица, местни органи, включително общини, или малки предприятия; има за основна цел осигуряване на екологични, икономически или социални общностни ползи за своите членове или акционери или за местните райони, в които извършва дейност, а не реализира финансови печалби, и може да извършва производство, включително на енергия от възобновяеми източници, разпределение, доставка, потребление, агрегиране, съхраняване

на електроенергия, услуги за повишаване на енергийната ефективност или услуги за зареждане на електрически превозни средства, или да предоставя други енергийни услуги на своите членове или акционери.

4.3.7. Според Съвета на европейските енергийни регулатори и Съвместния изследователски център на Европейската комисия⁵ основните прилики между гражданските енергийни общности и общностите за възобновяема енергия са следните: **(а)** и двата вида общности се учредяват под формата на юридически лица и участието е доброволно и отворено за всички потенциални членове; **(б)** те трябва да са ефективно контролирани от своите членове или акционери, чиято основна дейност не е в енергийния сектор; **(в)** основната им цел е осигуряването в много по-голяма степен на екологични, икономически и социални облаги, отколкото на финансови такива.

4.3.8. Разликите, от друга страна, са следните⁶:

⁴ Енергийните кооперативи – възможен изход от монопола и от кризата https://www.zelenizakoni.com/sites/default/files/attachments/enk_final_tekst.pdf

⁵ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf

⁶ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/8ee38e61-a802-bd6f-db27-4fb61aa6eb6a>

4.3.9. Директивата за възобновяема енергия гарантира редица права на гражданите при инвестиране във възобновяема енергия, сред които:

- (а) правото да произвеждат, съхраняват, употребяват и продават възобновяема енергия;
- (б) правото да не бъдат несправедливо таксувани за енергия, която произвеждат за собствена консумация;
- (в) правото на достъп до всички подходящи енергийни пазари директно или чрез трета страна;
- (г) защита срещу дискриминационни процедури и такси, които биха могли да разубедят или санкционират участието в производството на енергия от възобновяеми източници;
- (д) защита на правата на потребителите;
- (е) правото на достъп до адекватно възнаграждение или на подкрепа за участие в производството на енергия от възобновяеми източници;
- (ж) правото на участие в търговията с енергия между равнопоставени партньори или споделяне на енергия;
- (з) правото на достъп до информация за възможностите за упражняване на тези права от гражданите.

4.3.10. Осигуряването на повече възможности за съвместно действащите потребители на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници позволява на общностите за възобновяема енергия да увеличат енергийната ефективност на ниво домакинство и да подпомогнат борбата с енергийната бедност чрез намаляване на потреблението и по-ниски тарифи за доставка. Общностната енергетика също така дава възможност на някои групи от битови клиенти, които иначе не биха имали възможност да правят това, да участват в пазара на електроенергия.

4.3.11. Съветът на европейските енергийни регулатори категоризира енергийните общности в три групи⁷:

- (а) **Производствени обекти, притежавани от общността** (community owned generation assets) – това са най-често срещаните видове енергийни общности. Членовете на подобни общности обикновено не консумират произведената енергия, а я продават на доставчици на електроенергия. Приходите обикновено се разпределят между членовете и/или се инвестират в енергийни проекти. Дейностите на подобни енергийни общности могат да включват и социален компонент – например предоставяне на услуги, свързани с енергийната ефективност, но обикновено не играят активна роля в

енергийните пазари.

(б) **Виртуално споделяне през мрежата** (virtual sharing over the grid) – някои енергийни общности, които притежават и оперират производствени обекти, разпределят между своите членове не само приходите, но и произведената енергия. Това споделяне може да бъде организирано чрез общ доставчик, който се грижи за баланса между производство и потребление и доставя допълнителна енергия, ако е необходимо.

(в) **Споделяне на местно производство чрез общностна мрежа** (sharing of local production through community grids): чрез тези енергийни общности енергията физически се споделя чрез общностна мрежа. Този вид енергийни общности възникват в различен контекст – например на острови без връзка с континента или в други изолирани дестинации – поради необходимостта да се произвежда енергия далеч от основната мрежа. Съществуват инициативи, целящи създаване на местни мрежи и на места, където има съществуващи мрежи и общността цели консумирането на местна енергия.

4.4. Енергийни общности в Европа.

4.4.1. В страни като Белгия, Великобритания, Германия, Испания, Италия, Нидерландия, Португалия, Франция, Хърватия енергийните общности се разпространяват, а самите държави уреждат законодателно тяхното съществуване и функциониране.

4.4.2. Във Франция например законът позволява колективно производство на енергия за собствени нужди на потребители, разположени под един и същи MV/LV трансформатор. На практика това се случва единствено чрез соларни панели, макар и другите видове възобновяеми енергийни източници да са позволени. Всички членове на общността участват в едно юридическо лице. Общността е отговорна за доставката на произведената енергия от енергийната общност до всеки от участниците. Консумираната енергия се заплаща на индивидуална база. Енергията, която не е самостоятелно произведена, се заплаща на доставчика с всички съпътстващи такси. Участниците в енергийната общност имат право на избор на доставчик.

4.4.3. Законодателството в Австрия урежда колективното собствено производство на енергия за покриване на нуждите на група от съвместно действащи производители на възобновяема енергия, като условие за това е наличието на интелигентни измервателни уреди. Законодателството не ограничава колективното производство на енергия единствено до възобновяеми източници, а покрива всякакъв вид производство на енергия. Участници в енергийната общност могат да бъдат физически и юридически лица. Излишъкът от електричество се доставя до публичната

⁷ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/8ee38e61-a802-bd6f-db27-4fb61aa6eb6a>

мрежа на база на договор, сключен с доставчик. Всеки участник в общността може да избере сам доставчика и получава отделна сметка за енергията, консумирана от мрежата. За енергията, консумирана директно от собственото производство, не се заплащат такси.

4.4.4. ЕС финансира проекти на енергийни общности през различни програми, например програмата на Европейската комисия „Интелигентна енергия за Европа“, програмата на ЕС „Хоризонт 2020“ и др.

4.4.5. По-долу сме посочили няколко примера за съществуващи енергийни общности, разгледани от Съвета на европейските енергийни регулатори в Доклада от 25.06.2019 г. за регулаторните аспекти на потреблението за собствени нужди и енергийните общности:

(а) Easton Energy Group⁸ (Обединеното кралство) – микромрежа, собственост на общността за споделяне на соларна енергия. Проектът е разположен на две улици в Бристъл, като 60 къщи строят собствена микромрежа, която да свързва производствените мощности и потребителите чрез тяхна общностна инфраструктура. Доставчикът доставя не повече от 2,5 MW на домакинство, за да се избегне необходимостта от лицензия. С проекта се цели да се облагодетелства общността, която получава по-добра цена за електричеството посредством директната продажба на домакинствата, отколкото чрез преноса му до мрежата. Притежаването на собствена мрежа обаче е рисково, тъй като, ако повече потребители решат да напуснат, общността ще претърпи финансови загуби.

(б) Gower Regeneration⁹ (Обединеното кралство) е първата общностна фотоволтаична електроцентрала в Уелс и има инсталирана мощност от 1 MW. Проектът ще произвежда чиста енергия за нуждите на 300 къщи. Освен че ще доставя възобновяема енергия, енергийната общност ще реинвестира приходите си с цел развитие на местната икономика. Инвеститорите ще имат 5% възвръщаемост, като на местните жители е предоставена приоритетна възможност за покупка на дялове.

(в) Пилотни проекти на енергийни общности в Люксембург: чрез проекти за енергиен мениджмънт изключително на местно равнище (няколко къщи или сграда с апартаменти) се цели да се използва общ енергиен мениджмънт, за да се оптимизират производството на фотоволтаична енергия, употребата на батерии и термпомпи и съхранението на топлинна енергия, като по този начин се редуцират мощностите, необходими от публичната мрежа.

Общността е организирана в недвижими имоти от инвеститора, който строи и продава къщи или апартаменти. Къщите се продават с

20-годишен договор за наем на енергийна инфраструктура (електро- и топлинна енергия), който включва допълнителни разходи за мрежата. Инвеститорът има няколко проекта с леко различна структура:

(а) Проект 1. Сграда с апартаменти с обща фотоволтаична инсталация (22,5 kWp) и система с батерия. Всеки апартамент има собствена термпомпа и съхранява топлинна енергия. Проектното дружество изпълнява ролята на управител на сградата и се грижи за енергийния мениджмънт.

(б) Проект 2. Три самостоятелни къщи с обща PV инсталация (30 kWp) и батерия, притежавани от енергийната общност. Електрическата връзка е предоставена на техническа сграда, която е собственост на общността и където се намират батерията и термпомпите. Собствениците на къщите наемат енергийната система от общността. Проектното дружество изпълнява ролята на управител на сградата и се грижи за енергийния мениджмънт.

(в) Проект 3. Две сгради с по шест апартамента всяка.

Общността се опитва да увеличи собственото потребление, но не е независима от публичната мрежа. Енергийната общност подписва договор за доставка на енергия (общ за всички членове) за оставащите енергийни нужди. Няма активно участие в енергийния пазар. **Общността се свързва с мрежата в една точка на присъединяване и крайните потребители не се считат за клиенти на мрежата.**

⁸ <http://www.eastonenergygroup.org/>

⁹ <http://regengower.co.uk/>

5.

Насоки за имплементиране

5.1. Свобода на държавите членки.

5.1.1. Разпоредбите на Директивата за възобновяема енергия следва да бъдат имплементирани в националното законодателство в срок до 30.06.2021 г.

5.1.2. Директивата за възобновяема енергия изисква от държавите членки да въведат благоприятни рамки, които максимално да подкрепят гражданите и общностите, инвестиращи в енергия от възобновяеми източници. Директивата за възобновяема енергия обаче дава голяма свобода на държавите членки в избора им на конкретен подход при имплементирането на принципите, заложили в нея. Поради тази причина държавите членки трябва да въведат максимално ясни и конкретни мерки в националното законодателство, гарантиращи правата на енергийните общности, от което ще зависи и бъдещото им развитие.

5.1.3. Директивата за възобновяема енергия дава възможност на държавите членки сами да изберат правната форма на общностите за възобновяема енергия, доколкото те да могат, действайки от свое име, да упражняват права и да бъдат носител на задължения.

5.1.4. Държавите членки следва да гарантират, че общностите за възобновяема енергия могат да участват в наличните схеми за подпомагане на равни начала с големи участници. За целта държавите членки следва да могат да предприемат мерки като предоставяне

на информация, предоставяне на техническа и финансова подкрепа, намаляване на административните изисквания, включване на насочени към общностите тръжни критерии, създаване на специално адаптирани периоди за оферирани за общностите за възобновяема енергия или позволяване на общностите за възобновяема енергия да получат възнаграждение чрез директно подпомагане, когато отговорят на изискванията за малките инсталации.

5.2. Участие на местните органи.

5.2.1. Регионалните и местните органи в много случаи определят по-амбициозни цели по отношение на възобновяемата енергия, в допълнение към националните цели. Би било полезно и развитието на сътрудничество между енергийните общности и общините, тъй като на местно ниво контактите се осъществяват по-лесно. Общините имат все по-големи ангажменти за постигане на определени цели, свързани с чистотата на въздуха, с промените в климата, енергийната ефективност и т.н. Същевременно ресурсите им са ограничени. Участието на местното население и местните органи в проекти за възобновяема енергия чрез общности за възобновяема енергия ще доведе до значителна добавена стойност, изразяваща се в положително възприемане на възобновяемата енергия от местните граждани, инвестиции на местно равнище, по-голям избор за потребителите и по-активно участие на гражданите в енергийния преход. Такова местно ангажиране има решаващо значение за увеличаване на мощностите за възобновяема енергия.

5.2.2. Държавите членки следва да помислят и за реализиране на възможността за допускане на участието на домакинствата, които иначе може да не са в състояние да участват, включително уязвимите потребители и наематели.

5.3. Конкуренетоспособност и липса на дискриминация.

5.3.1. Специфичните характеристики на местните общности за възобновяема енергия по отношение на размера, структурата на собствеността и броя на проектите трябва да бъдат избрани по такъв начин, че да не пречат на тяхното конкуриране при равнопоставени условия с конкуренти с по-големи проекти или портфолия. Трябва да бъде осигурена възможност на общностите да оперират в енергийната система на равни начала с останалите участници и да бъде улеснено тяхното интегриране на пазара, като по този начин ще се повиши гражданското участие на местно ниво в проектите за възобновяема енергия.

5.3.2. Общностите за възобновяема енергия следва да могат да споделят помежду си енергията, произведена от притежаваните от тях инсталации. Същевременно членовете на общностите не следва да бъдат освободени от съответните такси, данъци и налози, които биха били наложени на крайните потребители, които не са членове на общността, на производителите, намиращи се в подобно положение или когато инфраструктура на обществената мрежа се използва за тези трансфери.

5.4. Автономност.

5.4.1. В своя преамбюл Директивата за възобновяема енергия предписва, че за да се избегне злоупотреба и да се гарантира широко участие, общностите за възобновяема енергия следва да могат да остават **автономни спрямо отделните членове** и други традиционни участници на пазара, които участват в общността като членове или акционери или сътрудничат чрез други средства, например инвестиции. Участието в проекти за производство на възобновяема енергия следва да бъде отворено за всички потенциални местни членове въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.

5.4.2. Битовите потребители и общностите, участващи в потреблението на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници, следва да запазят правата си на потребители, включително правото да сключват договор с доставчик по свой избор и да сменят доставчика си. Едно от основните права на потребителите трябва да е правото сами да избират дали да участват в енергийната общност, или да изберат отделен доставчик, въпреки че в сградата например има фотоволтаична инсталация, произвеждаща енергия за собствените ѝ нужди.

5.5. Административни такси и отговорности.

5.5.1. В Директивата за възобновяема енергия липсва **уредба на задълженията на местния източник на енергия или на платформата за енергийно споделяне, като това трябва да бъде регулирано от местното законодателство**. Относно **отговорността за балансиране** основното предизвикателство ще е да разпредели отговорността за балансиране между доставчика, местния източник на енергия и платформата, които снабдяват един и същи потребител. Доставчиците биха понесли по-висок риск за балансиране на енергийната общност, отколкото ако имаха само „пасивни“ потребители. Като цяло това води до допълнителни разходи, които трябва да бъдат възстановени по един или друг начин.

5.5.2. Допълнително националното законодателство трябва да реши въпроса дали доставчикът ще събира **таксите за достъп** и други административни такси, или общностите сами ще ги събират. От една страна, това може да увеличи задълженията на общността, а от друга – да увеличи таксата към доставчика. Във всеки случай, ако общността споделя енергия чрез публичната мрежа, трябва да се вземат предвид съответните такси, като се заплащат адекватни цени за достъп.

Тъй като сега действащото законодателство предоставя правомощия на различни държавни органи, имащи компетентност по отношение на развитието на проектите за възобновяема енергия, Директивата за възобновяема енергия указва на държавите членки да въведат **единно административно звено за контакти** по време на целия процес на кандидатстване за необходимите разрешителни с цел да се улеснят инвестициите във възобновяеми енергийни източници. Единните звена за контакт следва да бъдат в състояние да упътват заявителя и да го

улесняват по време на цялата административна процедура, така че да не е необходимо заявителят да се свързва с други административни органи. Цели се създаването на по-кратка и прозрачна процедура и лесен достъп до техническа информация. Също така държавите членки могат да предвидят разпоредби за освобождаване на малките инсталации от някои административни разрешителни и процедури.

5.6. Виртуално нетно отчитане

5.6.1. Макар да не се споменава в Директивата за възобновяема енергия, според нас нетното отчитане и виртуалното нетно отчитане следва да бъдат включени в националното законодателство с цел улесняване работата на енергийните общности. Редица европейски държави вече прилагат нетно отчитане. Така например още през 2018 г. Гърция е заложила в законодателството си възможността за виртуално нетно отчитане на електроенергията, произведена от енергийните общности. Виртуалното нетно отчитане е от изключителна важност за развитието на енергийните общности, позволявайки преодоляване на спецификите на възобновяемите източници и зависимостта им от атмосферните и географските условия.

5.6.2. Нетното отчитане може да бъде определено като отчитане на разликата между произведената електрическа енергия от съответните енергийни обекти на потребителя производител и потребената от потребителя производител електрическа енергия за собствено потребление или за собствени нужди. Виртуалното нетно отчитане е същият тип отчитане, като в този случай поне един от обектите, където се консумира енергията, не е свързан с вътрешната инсталация на енергийния обект, т.е. потребителят производител, освен че консумира за собствени нужди, и продава произведената от него енергия.

5.7. Финансиране.

5.7.1. Предимство на енергийните общности от гледна точка на финансирането е споделянето на първоначалните инвестиции, които в едни технологии са вече достатъчно ниски, но в други – като технологиите за съхранение на енергия – все още са твърде високи. В тези случаи може да се окаже, че общностният подход може да постигне много добро съотношение капацитет/инвестиция в рамките на необходимите му мощности.

5.7.2. Енергийните общности като цяло имат по-гъвкави схеми за набиране на финансов ресурс и това съкращава времето за анализ на нуждите, а също така намалява риска за финансиращите институции спрямо големите енергийни проекти, които привличат многократно по-сериозен капитал.

5.7.3. В момента в България не съществува програма за публично финансиране конкретно на енергийни общности. Последните години действат няколко програми, финансиращи мерки за използването на енергия от възобновяеми източници. Например Оперативна програма

„Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020 предвижда процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за „енергийна ефективност за малките и средни предприятия“. През 2017 г. и 2018 г. са изпълнени два проекта за възобновяеми енергийни източници, по които са изградени фотоволтаични системи. Произведената електрическа енергия се използва за собствено потребление. Общата инсталирана мощност по двата проекта е 134,09 kW, реализираните енергийни спестявания са 162 100 kWh/г., а спестените емисии на парникови газове са 132,78 t/г. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по проектите е 600 258,80 лв.

5.7.4. Друга подобна програма е Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“, по която са финансирани 53 проекта на стойност над 14 млн. евро. Изпълнението на дейностите по всички финансирани проекти приключи на 30 април 2017 г. По Процедура BG04-02-03 „Повишаване на енергийната ефективност и използване на възобновяема енергия в общински и държавни сгради и локални отоплителни системи“, компонент 2: „Мерки за използване на възобновяема енергия“, са реализирани 16 проекта за използване на енергия от възобновяеми източници в общински сгради, а предоставената безвъзмездна финансова помощ и националното съфинансиране възлизат на 9 520 774 лв. Изградените системи за производство на топлинна енергия са с обща инсталирана мощност 10 MW, а спестените емисии на парникови газове възлизат на 3524 t CO².

Трета програма за възобновяеми енергийни източници е Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради. Тя е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност, като по този начин ще се осигурят по-добри условия на живот за гражданите, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда.

Финансовият ресурс на програмата е 2 млрд. лв., като одобрените сгради за финансиране са 2022 броя на територията на 198 общини. През 2017 и 2018 г. по програмата са обновени 32 сгради, като само в една не е предвидено използването на енергия от възобновяеми източници (слънчева енергия и термомомпи). Очакваните енергийни спестявания са 18 033 339 kWh/г., а спестените емисии на CO² са 8759,21 t/г.

5.7.5. Конкретни възможности за публично финансиране на енергийни общности в България, на първо място, са тези, свързани с финансирането чрез европейските фондове, българския „Фонд на фондовете“ и Българската банка за развитие. В началото на годината изпълнителният директор на банката обяви, че тя планира да инвестира най-малко 15% от своя кредитен портфейл в проекти на енергоспестяващата икономика и екоинновации. През следващите три години банката ще постави фокус върху „зелените“ инвестиции, като ще подкрепя проекти за производството на чиста енергия от възобновяеми източници, декарбонизация, екологични иновации, зелена общинска инфраструктура и устойчиво земеделие¹⁰.

5.7.6. Що се отнася до еврофондовете, в светлината на очакваните промени при приемането на многогодишната финансова рамка за периода 2021–2027 г. и най-вече на развитието на „Зеления пакт“ България следва да направи внимателно програмиране за следващия период. Задължително е включването на мерки както за подпомагане на енергийни общности, така и за възобновяеми енергийни източници като цяло. Това включва различни мерки, свързани с прякото подпомагане, подкрепа за обучения и преквалификация на граждани (през програмата за човешки ресурси) и дори по-голяма подкрепа за образователна и научноизследователска дейност през съответните програми за образование и за наука.

¹⁰ <https://bbr.bg/bg/n/stojan-mavrodiiev-bbr-shte-investira-naj-malko-15-ot-kreditnija-si-portfejil-v-ekologichni-proekti>

GREENPEACE

